

Referat af årsmøde 2024

DET FALSTERSKE DIGELAG holdt 2024-årsmøde med valg til bestyrelsen søndag den 16. juni 2024 kl. 10.00 på Højskolen Marielyst.

60 digeskatteydere mødte frem, og mødet blev afviklet på godt 2 timer. Annoncering af årsmødet var sket her på hjemmesiden, på digelagets Facebook-side, i Folketidende den 11. maj 2024, Ugeavisen Guldborgsund i uge 22 og Lokalavisen Falster i uge 20.

Under billederne fra årsmødet findes referatet, som kan downloades, ligesom årsrapporten (regnskabet) og budgettet for det kommende år.

1. Valg af dirigent:

Tom Ahlqvist blev valgt uden modkandidater.

2. Valg af to stemmetællere:

Trine Termann og Lennart Dahlrot blev valgt uden modkandidater.

Dirigenten indledte med en konstatering af, at årsmødet var lovligt indkaldt i henhold til vedtægternes § 5, hvorefter han gav ordet til formanden.

3. Formandens beretning på bestyrelsens vegne:

Formanden indledte med en præsentation af bestyrelsesmedlemmerne, og gik herefter over til beretningen, som afspejler, at året har været præget af stormfloden i oktober 2023. Formanden sagde:

Diget holdt heldigvis stand, men mellem 5 og 20 meter af den forreste del af diget, nemlig klitten, som afrunder fordiget mod stranden, blev spist af havet. Klitterne stod efter stormen som en åben skrænt på stort set hele strækningen langs diget på mellem halvanden og to meter i højden.

Diget består af tre elementer:

- a) Dige-kronen, som det bageste forsvarsværk med en minimumshøjde på 3,77 meter.
- b) Fordiget, som er skråningen fra dige-kronen mod stranden.
- c) Klitterne, som afrunder fordiget, og som naturen selv har skabt siden diget blev bygget i 1873/74.

Alle tre dele hænger uløseligt sammen, og er det, som giver diget sin styrke.

Tilbage i 2013 lavede det tekniske universitet i Braunschweig en styrkevurdering af diget, og konklusionen var entydig: Uden de naturskabte klitter, ville diget ikke være meget værd.

Uden intakte klitter skal vejret ikke arte sig særlig voldsomt, før havet vil angribe selve dige-kronen på de strækninger, hvor fordiget er smallest, og med det vejrlig, vi alle har været vidne til de seneste par år, valgte bestyrelsen primo 2023 at sandfodre de to mest udsatte strækninger, nemlig ved

DET FALSTERSKE DIGE

Referat af årsmøde 2024

Gedesby og ved Elkenøre. På det tidspunkt var kassebeholdningen ikke til at sandfodre så lange strækninger, som der egentlig var behov for, så derfor blev valget de mest sårbare strækninger på de to lokaliteter.

Da stormen rasede i oktober, var det tydeligt at se, at ved de 800 meter ved Elkenøre og de 600 meter ved Gedesby, hvor der var sandfodret i februar, ville sandsynligheden for et egentligt digebrud have været overordentligt stor, hvis der ikke var blevet sandfodret.

Umiddelbart efter stormfloden besigtigede formanden og digelagets opsynsmand, Thomas Bo Poulsen sammen med to ingeniører fra Kystdirektoratet diget hele vejen fra Birkemosevej i syd til Havlække i nord, og digelaget modtog efterfølgende følgende konklusion fra direktoratet:

Konklusionen er, baseret på den tidligere udarbejdede styrkevurdering, at ved hændelser i størrelsesordenen af forhøjet vandstand på +1,99 m, eller mindre, er der ikke problemer med overløb. Selv steder, hvor klitten borteroderes, er der ikke fare for gennembrud af diget. Hændelser højere end dette scenarie, altså +1,99 m, kan være et problem i forhold til overløb og digets integritet.

Sammenholdt med, at vi i bestyrelsen ikke længere tør belave os på, at højvandshændelser på mere end to meter, kun er noget, som sker hvert 100 år, traf vi derfor hurtigt efter stormfloden tre beslutninger:

1. Indkøb af bigbags. Bigbags er en absolut nødløsning ved voldsomt vejr, og som skal placeres de mest udsatte steder på fordiget. Bigbags vil ikke stoppe bølgerne, når de ruller ind, men de vil tage kraften ud af bølgerne.
2. Sandfodring på en strækning på 2700 meter fra Havlække mod syd, og 2600 meter ved Gedesby.
3. Få undersøgt, om vi på længere sigt, skal have forsynet klitten på enten hele eller dele af strækningen med en form for hård kystbeskyttelse, som kan holde klitten, og dermed hele dige konstruktionen intakt og forhindre, at der måske skal sandfodres hvert femte år.

Sandfodringen

Den omfattende sandfodring begyndte Langfredag, og efter en lidt tung start med forskellige udfordringer, er sandfodringen endt med et rigtig godt resultat.

Der er leveret den aftalte mængde sand, nemlig hele 264.500 kubikmeter, fragtet af fire skibe. Sandet er bulldozet helt op til den stormflodsramte klitkant, hvilket giver større ensartethed. Der har været et særdeles godt samarbejde med Rohde-Nielsen som hovedentreprenør og MSE som deres underleverandør. Arbejdet er blevet flot udført, og regningen følger fuldstændig budgettet på kr. 29,7 mio.

Økonomien

Regningen for sandfodringen er der ikke andre end digelagets medlemmer til at betale.

DET FALSTERSKE DIGE

Referat af årsmøde 2024

De statsligt afsatte puljer er målrettet kommunerne, og giver ikke digelaget mulighed for at komme i betragtning med støtte til genopretningsprojekter.

Det har været ensbetydende med, at digelaget har måtte ud på lånemarkedet. Vi har optaget et lån i Lollands Bank med en aktuel rente på 4%. Banken krævede som sikkerhed en kommunegaranti, som byrådet velvilligt bevilgede os.

Lånet betales tilbage over 10 år, og det vil koste os ca. kr. 6 mio i renter.

For at skaffe penge til tilbagebetaling af lånet, stiger digebidraget næste år fra kr. 535 til kr. 1.425 for en almindelig ejendom. Nogle få, fx landmænd og højskolen, bliver afkrævet et større beløb, afhængig af hvor mange parter men har i digelaget. En almindelig grund, med eller uden hus, har 380 parter og skal betale kr. 3,- pr. part + moms.

Med det forhøjede bidrag kan vi både betale lånet tilbage over 10 år, og samtidig konsolidere os, så vi forhåbentlig ikke skal ud og låne penge, hvis vi på ny skal sandfodre, eller hvis der skal bruges penge på at sikre diget yderligere med en form for hård kystbeskyttelse.

Skråningsbeskyttelse

Digelaget har anmodet det rådgivende ingeniørfirma COWI om et oplæg til, hvordan en mulig skråningsbeskyttelse kan etableres. Vi forventer at modtage materiale fra COWI efter sommerferien, hvorefter vi tager stilling til, om det er noget, vi skal arbejde videre med.

Bestyrelsen vil naturligvis informere om forløbet, ligesom der vil blive indkaldt til et debatmøde, inden der bliver truffet endelige beslutninger.

Stormøde

På foranledning af grundejerforeningerne i området blev der i januar måned afholdt et stormøde i Væggerløse-hallen. Det blev lidt af et tilløbsstykke, hvor vi skønner, at små 700 tilhørere mødte op for at høre om, hvad digelagets bestyrelse havde gang i for at sikre diget. Tak til grundejerforeningerne for at presse på for et stormøde. Jeg havde ikke selv troet det var muligt at tromme så mange mennesker sammen.

På baggrund af de tilkendegivelser (og klapsalver) der kom frem på mødet, var det vores helt klare opfattelse i bestyrelsen, at langt hovedparten af de mange fremmødte bakkede op om bestyrelsens beslutning i forhold til den forestående sandfodring.

Grundejerforeningernes initiativ har i øvrigt ført til, at bestyrelsen har besluttet, at vi fremover til føre en regelmæssig dialog med grundejerforeningerne om stort og småt i relation til diget.

DET FALSTERSKE DIGE

Referat af årsmøde 2024

Beredskabsplanen

Stormfloden i oktober betød også, at vi genbesøgte vores beredskabsplan for voldsomme vejrhændelser.

Det er en plan, som der er brugt mange kræfter på at gøre tydelig og operationel de sidste par år, og som har fået en endelig finpudsning efter stormfloden. Så hvis vi igen rammes af en stormflod, vil vi være endnu bedre forberedte til at håndtere de kritiske timer, når stormfloden når sit højeste.

Beredskabsplanen guider i hvem, der gør hvad hvornår, og det er først og fremmest Aksel Lindhardt i bestyrelsen, der har stået for dette arbejde.

Landsforeningen

Næstformand i bestyrelsen, Mogens Mika, er gået med i den nye landsforening for digelag, som blev stiftet umiddelbart efter stormfloden.

Vi har længe haft et ønske om en sådan landsforening, for med stigende havvandsstand og mere ekstremt vejr, er der ingen tvivl om, at store dele af de danske kyststrækninger kommer under pres fra havet, og at det vil kræve statsligt engagement at finde de rigtige løsninger på det. Derfor er der brug for en stærk forening til at lægge det nødvendige pris på de centrale myndigheder, og derfor er det også glædeligt, at Mogens Mika er indvalgt i foreningens bestyrelse.

Drone

For at få et kvalificeret grundlag for at følge ændringerne på vores godt 17 km lange dige, har vi investeret i en drone udstyret med 3D-fotoudstyr. Dronen programmeres til at flyve i præcis samme bane langs vores kyst tur for tur med kun få centimeters afvigelse.

Det er Henning Mussegaard i bestyrelsen, der som officiel droneinstruktør, har påtaget sig arbejdet med at fotografere kysten med jævne mellemrum, så allerede om få år begynder vi at få et virkelig godt materiale til at kunne følge, hvordan strand, klit og fordige forandrer sig med vind og vejr.

Digesyn

En gang om året besigtiger den samlede bestyrelse sammen med en ingeniør fra Kystdirektoratet diget. Inspektionen af diget er rent visuel.

Det seneste digesyn fandt sted i efteråret, umiddelbart inden stormfloden, og konklusionen var, såvel hos os som ved digesyntet på Lolland, at alt tilsyneladende så fint ud. Vi kom bestemt også fornuftigt gennem stormfloden, men på Lolland skete et egentligt digebrud, og der var ingen indikationer om denne risiko ved digesyntet.

Bestyrelsen billiger naturligvis digesyntet, men det er ikke for alvor noget, vi kan læne os op af.

Aftalen med kommunen

Tilbage i 2021/2022 blev stien på digekronen renoveret af kommunen. Ifølge den aftale der blev indgået med kommunen i den forbindelse, fremgår det, at stien skal vedligeholdes af kommunen, eller i hvert fald bekostes vedligeholdt af kommunen.

DET FALSTERSKE DIGE

Referat af årsmøde 2024

For at sikre det bedst mulige vedligehold af stien, har bestyrelsen foreslået kommunen, at selve vedligeholdelsesarbejdet udføres af digelaget mod en tilsvarende honorering heraf.

Vores digeopsynsmand, Thomas, der dagligt har sin gang på diget og som har styr på alt omkring diget og dets vedligeholdelse, har bedre forudsætninger end kommunens folk for at vurdere, hvad der er nødvendige tiltag i forhold til vedligeholdelsen.

I efteråret blev derfor indgået en aftale med kommunen om, at de betaler digelaget kr. 128.100,- årligt for at holde stien vedlig; en rigtig god aftale for begge parter.

Indkøb af ny traktor og slåmaskine

De mange opgaver på diget slider hårdt på materiellet, og allerede for flere år siden stod det klart, at både digelagets traktor og slåmaskine var modne til udskiftning.

Der har været afsat penge til en udskiftning af begge dele i budgettet for 2023, og for omkring en måned siden fik vi de nye maskiner.

Udgiften til de nye maskiner beløber sig til kr. 694.000 kr. og 84.000 kr., så nu satser vi på, at maskinparken er intakt i mange år.

Bænke, trapper og gelændere

En anden af Thomas' mange andre opgaver er også vedligeholdelse/renovering af bænkene langs digestien.

Bestyrelsen har lagt en plan for udskiftning og renovering af alle bænkene over en årrække. Herefter vil alle bænke være røde og hvide.

Omkring trapperne på bagskråningen har vi besluttet at forsyne langt flere med gelændere end dem, vi har i dag. Dette arbejde vil ligeledes strække sig over en årrække.

Nye vedtægter på plads

I bestyrelsen har vi brugt de sidste tre år på at revidere vedtægterne, så mødet her bliver opgraderet fra et valgmøde til en klassisk generalforsamling, hvor de fremmødte kan pålægge bestyrelsen en bestemt kurs, hvilket ikke er tilfældet som det er i dag.

Ændring af vedtægterne skal sikre, at digelaget fungerer fuldt ud demokratisk, og at det er muligt let at få bestyrelsen til at ændre kurs, hvis det hele sander til.

Det er kommunen, der i henhold til lovgivningen, beslutter vedtægterne, og de nye vedtægter blev endeligt vedtaget i byrådet i begyndelsen af året.

Herefter var der en fire-ugers periode, hvor kommunens afgørelse kunne indklages til Miljø- og Planklagenævnet. Den allersidste dag kom der en enkelt klage. De klagende vil fx have ændret

DET FALSTERSKE DIGE

Referat af årsmøde 2024

stemmefordelingen, så vi her på årsmødet stemmer efter parter, altså efter høveder og ikke hoveder, som man sagde i andelsbevægelsens ungdom.

Men de nye vedtægter ændrer ikke det mindste på, at uanset hvor mange eller få parter man har, har hvert medlem kun en stemme. Sådan har det været så langt tilbage i digelagets historie, som jeg har kunnet læse mig til. Jeg er derfor også sikker på, at Miljø- og Planklagenævnet vil afvise klagen.

Men hvorom alting er, så har klagen den effekt, at de nye vedtægter ikke kan træde i kraft, før nævnet har behandlet klagen, hvilket forventes at ske i løbet af efteråret. Så tiden vil vise under hvilke omstændigheder vi mødes til næste år.

Digets Dag

Den 11. maj 2024 afholdt vi en renholdelsesdag, hvor interesserede blev inviteret til at komme og bruge en time eller to til at samle skrald fra strand og især fordiget.

Ideen kom fra STEF, og tre grundejerforeninger valgte også at deltage. Der blev etableret seks steder fra Elkenøre til Bøtøskoven, hvor der blev udleveret poser til skrald. Til gengæld kunne de aktive indløse en kop kaffe og lidt snack.

Bestyrelsens indtryk var, at det var en god dag med fin tilslutning, og som ikke kun sikrede oprydning, men også bidrager til at styrke ejerskabet og ansvarsfølelsen for diget blandt områdets beboere.

Bestyrelsen har derfor besluttet at gøre renholdelsesdagen til en fast årlig tilbagevendende begivenhed med en to timers indsats en lørdag formiddag. Et medlem af digelaget har foreslået at kalde dagen for "Digets Dag" og fast placeret som i år lørdag efter Kristi Himmelfartsdag.

Hermed sluttede formandens beretning, og før der blev givet mulighed for at komme med spørgsmål og kommentarer hertil, havde Mogens Mika et indlæg om den nye landsforening for digelag.

Landsforeningen for Digelag (LDD)

I april 2023 tog Juelsminde Digelag initiativ til at starte foreningen op, og der blev inviteret til et møde, hvor vi deltog sammen med otte andre digelag.

Der blev på mødet nedsat en initiativgruppe, som Mogens Mika blev en del af, og hvor der blev drøftet formål og opgaver, herunder forslag til vedtægter, og efter mange intense møder, blev der indkaldt til stiftende generalforsamling.

Foreningen blev stiftet den 25. oktober 2023. De syv aktive initiativtagere blev alle indvalgt i bestyrelsen. Der deltog 14 digelag på generalforsamlingen. I dag udgør medlemstallet 40 digelag.

Landsforeningen blev stiftet af følgende årsager:

- EU og Miljøministeriet har udpeget 14 risikoområder for oversvømmelse ved stormflod, men der er sket alt for lidt i forhold til højvandsikring/kystbeskyttelse af disse områder.

Referat af årsmøde 2024

- Det er en stor opgave for de fleste kommuner, som har et manglende incitament til at gå sammen med andre kommuner for at løse fælles opgaver. Enkelte kommuner gik i gang, men involverede ikke grundejerne.
- Meget lille kystpulje i forhold til opgaven.
- National handlingsplan var undervejs, men ingen vidste, hvornår den kommer.
- Grundejerne havde ingen indflydelse.
- Digelag er ikke høringsberettiget part i forhold til lovgivning.

Formål

Som bekendt forårsager klimaforandringer stigende vandstand, som vil kunne føre til stormflod og oversvømmelser især i kystnære områder. Store værdier og infrastruktur skal beskyttes, og den opgave er af en sådan størrelse og karakter, at den ikke kan overlades til kommuner og digelag. Derfor er der behov for en national handleplan 2, der prioriterer områder, økonomi og løsninger. Landsforeningen vil aktivt arbejde for/bidrag til sådan handlingsplan, hvor digelag og grundejere bliver hørt.

Analyse

Handlingsplan 1) er utilstrækkelig, fx:

- Er en kystpulje på kr. 150 mio alt for lidt.
- Der mangler lige så stor fokus på østvendte kyster som på vestkysten.
- Lovgivning modarbejder initiativer til klimasikring (KL angiver, at love og regler er en barriere).
- Organisering af opgaveløsninger er ikke klar
- Finansieringen mangler – der er brug for langt flere statsmidler. 150 mio. kr., der kun rækker et år frem, kan ingen planlægge efter. COWI har beregnet, der skal bruges 3 mia. kr. årligt de kommende år
- Lånemulighederne er for få og for kortsigtede.

Strategi og handling

De barrierer, der sinker klimasikring, skal fjernes. Fremfor at bruge milliarder på genopbygning efter skader, skal der tilføres penge til beskyttelse af landets værdier.

Landsforeningen vil mødes med alle interessenter for at undersøge muligheden for, at der kan skabes nødvendigt pres på Christiansborg.

Indtil videre har foreningen holdt møder med KL, Danske Regioner, DTU, DMI, EIB, Forenet Kredit og Forsikring og Pension samt deltaget i KL's miljøkonference, hvor 400 kommunale personer deltog, og hvor foreningen havde et indlæg på 15 min.

Foreningen har også været med ved "Fremtidens vilde vejr" i april, arrangeret af Venstre og Forsikring og Pension. Dialogmøde i Middelfart i maj måned, arrangeret af KDI, og endelig skal foreningen med til det nationale klimatopmøde i august. I maj deltog foreningen også i et landsseminar på DTU, hvor DTU, COWI og EBI holdt fine indlæg om borgerinddragelse til politisk handling samt økonomi.

DET FALSTERSKE DIGE

Referat af årsmøde 2024

I oktober holdes en konference på Christiansborg med punkter som lovgivning, organisering og finansiering.

Som det fremgår, sker der rigtig meget i foreningen på flere fronter. Foreningen har fået masser af opmærksomhed, og medlemmerne har troen på, at der kan gøres en forskel for de mange digelag i Danmark.

Spørgsmål/kommentarer til beretningen:

Ingrid Dahlrot spurgte, hvordan det havde været muligt for Det Lollandske Digelag at få penge fra staten til genoprettelse af diget efter stormfloden?

Formanden svarende, at han var bekendt med, at Det Lollandske Digelag havde modtaget midler til udbedring efter stormfloden, men at han ikke vidste, hvordan det var muligt for dem. Måske er deres ejerkonstruktion anderledes end vores – eller også har Lolland kommune været mere kreativ end Guldborgsund i forhold til at søge puljemidler. Svaret fra Guldborgsund til mig har hele tiden været, at de kun kan søge om midler fra de statslige puljer til egen ejendom.

Peter Krog spurgte, om lånet til Lollands Bank tilbagebetales over skattebilletten, og om muligheden for at låne rentefrit af staten?

Bjarne Dahl spurgte i tilknytning hertil, om Kommune Kredit havde været kontaktet med henblik på finansiering af den netop overstående sandfodring?

Christian Schou svarede, at tilbagebetalingen til Lollands Bank sker direkte af digelaget og at vi ikke kan låne rentefrit af staten. Vi kunne muligvis have fået et lidt billigere lån hos KommuneKredit, men det ville have taget alt for lang tid at undersøge om det var muligt i forhold til vores presserende behov for at indgå en kontrakt med Rohde Nielsen, der garanterede sandfodring udført her i foråret.

Mimosevej 26 (ikke nærmere præsenteret)

Pågældende ville gerne vide, om der blev etableret yderligere nedgange til stranden i sommer udover de naturlige nedgange?

Christian Schou oplyste, at der ikke laves flere nedgange end de allerede bestående, da hver eneste nedgang er en svækkelse af diget, og at der vil blive set negativt på selv etablerede stier/nedgange.

Bjarne Dahl spurgte ind til beslutningsprocessen ved den mulige etablering af hård kystbeskyttelse.

Formanden fortalte, at digelaget allerede har modtaget en brainstorming omkring hårde kystbeskyttelsesløsninger fra COWI. I dette materiale beskrives fx bølgebryder, skråningsbeskyttelse, lerkappe på diget, spunsjern, bølgeskærm/betonmur, høfter på strækning samt løsninger uden effekt (høfder, stenrev, pieflet, gabioner, L-vægge, SiC rør).

DET FALSTERSKE DIGE

Referat af årsmøde 2024

Bestyrelsens vurdering er, at skråningsbeskyttelse er eneste mulige løsning for vores dige, og det er den model bestyrelsen har valgt at forfølge.

Næste skridt bliver at Cowi kommer med et nærmere detailforslag til, hvordan skråningsbeskyttelse kan etableres på de mest udsatte strækninger af diget – og når det foreligger lovede formanden, at der alle interesserede bliver inddraget i den videre debat og proces, før der træffes nogle beslutninger.

Lennart Dahlrot spurgte, om det ikke var muligt at lave et driftssamarbejde med Det Lollandske Digelag omkring udnyttelse af vores drone samt øvrige materiel som fx traktor og slåmaskine?

Formanden oplyste, at digelaget har en god dialog med lollikkerne, men at et reelt samarbejde omkring udnyttelse af maskiner ikke er en mulighed alene på grund af afstanden på 65 km mellem de to lokaliteter. Hertil kommer, at maskinerne ofte vil skulle bruges samtidig på de to lokaliteter.

Desuden er det lollandske dige af en helt anden beskaffenhed end vores, og har dermed et helt andet behov for pleje end det er tilfældet hos os.

Diget på Lolland bestående alene af et dige afgrænset af en bred kant af store sten ud til Østersøen, og har ingen foran- eller bagvedliggende klit.

Henning Mussegaard tilføjede, at han vil have en positiv holdning til en eventuel forespørgsel fra Lolland omkring brugen af vores nyindkøbte drone.

Hans Kimer bad om ordet for at kommentere på formand Christian Schous klumme i Folketidende den 15. juni 2024, hvor formanden skrev, at han fandt det utidigt at indbringe en klage over de nye vedtægter. Hans Kimer delte ikke dette synspunkt.

4. Orientering om regnskab og budget ved kassereren

Cyrild Jørgensen indledte med at gennemgå partsfordelingsmetoden, som også er beskrevet ovenfor under ”sandfodringen”.

Herefter gennemgik kassereren såvel regnskab som budget indgående

Årets resultat for 2023 udviser et underskud på kr. 5.464.020. Et underskud, der kan henføres til sandfodringen foretaget i februar 2023.

Egenkapitalen ved årets udgang er derfor også faldet til kr. 4.578.592.

For igen at have tilstrækkelig kapital til betaling af eventuel fremtidige sandfodringer, eller håndtering af katastrofesituationer, hæves bidraget i 2025 til kr. 3 pr. part + moms.

DET FALSTERSKE DIGE

Referat af årsmøde 2024

Under gennemgangen af budgettet for 2025 henlede kassereren opmærksomheden på, at lånet til Lollands Bank afdrages to gange årligt. I 2024 tilbagebetales dog alene i december måned med kr. 1.225.000.

Kassereren tilføjede, at de interne revisorer havde gennemgået regnskabet og foretaget stikprøvekontrol blandt bilagene, uden at dette havde givet anledning til bemærkninger.

Spørgsmål/kommentarer til regnskab og budget:

Lennart Dahlrot havde et spørgsmål til side 19 i regnskabet, nemlig hvorfor kostprisen ultimo ikke svarende til kostprisen primo?

Erik Frikov (revisor) redegjorde beredvillig for de underliggende regnskabsmæssige spidsfindigheder, for så vidt angik ”produktionsanlæg og maskiner”.

Jfr. Spørgsmål til beretningen oplyste Cyrild Jørgensen, at han telefonisk havde haft kontakt med Kommune Kredit i forbindelse med optagelse af lån til finansiering af sandfordringen 2024. Den lange proces, der går forud for en eventuel lånebevilling, afholdt dog bestyrelsen fra at gå yderligere i dialog med Kommune Kredit; vi havde ganske enkelt ikke tiden til at vente på en eventuel bevilling.

Bjarne Dahl fremførte herefter, at det jo vil være muligt at refinansiere lånet KommuneKredit, hvortil kassereren svarede, at han ville anse det for at være et brud på aftalen mellem banken og digelaget, og at det ikke vil finde sted.

5. Valg af 3 bestyrelsesmedlemmer

Årsmødet skulle vælge tre medlemmer til den ni mand store bestyrelse.

1 medlem skulle vælges blandt de fastboende i Væggerløse sogn. Posten har hidtil været besat af Christian Schou, som ikke ønskede genvalg. Bestyrelsen indstillede i stedet Jesper Lorentz Bertelsen, Cypresvej 13, 4873 Væggerløse. Ingen andre meldte sig og dermed blev Jesper Lorentz Bertelsen valgt.

1 medlem skulle vælges blandt de fastboende i Idestrup sogn. Posten har været ubesat de sidste to år. Bestyrelsen indstillede Aksel Lindhardt, Falkevej 4, 4872 Idestrup. Aksel har siddet i bestyrelsen de sidste 4 år på posten som sommerhusejer i Idestrup sogn. Ingen andre meldte sig og dermed blev Aksel Lindhardt valgt.

1 medlem skulle vælges blandt sommerhusgrundejerne i Idestrup sogn, og som ikke må have folkeregisteradresse i huset. Posten har hidtil været besat af Aksel Lindhardt, men som nu er fastboende og valgt som fastboende. Bestyrelsen indstillede Torben Aalborg, Falkevej 105, 4872 Idestrup. Ingen andre meldte sig og dermed blev Torben Aalborg valgt.

Referat af årsmøde 2024

Til næste år vil hele bestyrelsen formentlig være på valg ved en generalforsamling, da dette årsmøde formodes at være det sidste, der afholdes efter de nugældende vedtægter.

6. Valg af revisor

Preben Thousig Møller var villig til genvalg, og blev valgt uden modkandidater.

7. Indkomne forslag

Der var indkommet et enkelt forslag fra Jan Jensen, Rødtjørnevej 5.

Forslaget lyder i sin helhed:

Årsmødet indstiller med vedtagelsen af forslag, at bestyrelsen for Det Falsterske Digelag arbejder videre med at sikre digekrone og ydre klitrække via bæredygtige foranstaltninger. Disse vil sandsynligvis også være mindre omkostningstunge end løsninger i sten og stål.

Forslag til en mere bæredygtig og samtidig inddragelse af digelagets medlemmer, kunne være etablering af gren-/pilehegn i f.eks. 20-30 cm højde langs hele klitten fra Sildestrup til Gedesby. Etablering kunne ske i en efterårsperiode, således at der i løbet af vinter/forår vil opbygges sandfordring/klit bag hegnet. Mellem klitten og hegn plantes marehalm i nødvendige mængder, i etablering af hegnet skal digelagets medlemmer inddrages via praktisk gående til hånde samt efterfølgende, en gang årligt, reparation og eftersyn. Vi kunne jo kalde det "Digets Dag". Gren/pilehegnet vil ud over at have en afpasset højde over strand også være nedgravet i f.eks. 20-30 cm. Rundpæle, der skal fastholde hegnet, kan etableres med maskinkraft og skal have den nødvendige længde for at kunne fastholdes i strand. Ligeledes vil fremskaffelsen af nødvendige mængder grene/pile, formentlig kunne ske i lokale skovbrug eller ved digelagets medlemmer.

Jan Jensen tilføjede, at hans forslag var ment som en opfordring til bestyrelsen om at tænke alternativt og bæredygtigt af miljømæssige årsager ved en fremadrettet kystbeskyttelse, og samtidig tage belastningen af diget ved etablering af hård skråningsbeskyttelse med transport m.v. med i betragtningerne.

Christian Schou takkede Jan Jensen for forslaget og sagde, at det er voldsomme vejrhændelser kombineret med højvande, som udfordrer vores dige. Kysten hos os er ikke udsat for kronisk erosion, som det fx er tilfældet ved Jyllands vestkyst, hvor pilehegn kan være med til at imødegå den kroniske erosion. Hos os er udfordringen som sagt voldsomt vejr som i efteråret, hvor pilehegn ikke vil hjælpe meget. Men vi tager forslaget med til COWI og beder dem forholde sig til, om det vil give mening at arbejde med pilehegn i forhold til at etablere en skråningsbeskyttelse.

8. Eventuelt

Cyrild Jørgensen bad om ordet, idet han på bestyrelsens vegne ønskede at takke og begave udvalgte personer.

DET FALSTERSKE DIGE

Referat af årsmøde 2024

Kassereren overrakte de to revisorer et par flasker vin med tak for deres indsats, ligesom han takkede dirigenten for hvervet, og kvitterede også her med et par flasker vin.

Digeopsynsmand Thomas Bo Poulsen fik i forbindelse med sin ekstraordinært store indsats ved stormfloden overrakt to flasker vin.

Afslutningsvis ønskede næstformand Mogens Mika ordet for på bestyrelsens vegne at takke Christian Schou for den enorme indsats han har ydet som formand for digelagets bestyrelse i de sidste fire år.

Da Christian indledte sin formandsperiode, havde han nogle mærkesager, som:

Retten til at cykle på digekronen.

Ikke bruge unødvendige omkostninger på advokatbistand.

Etablering af et konstruktivt samarbejde med kommunen.

Revidering og udarbejdelse af nye og mere demokratiske vedtægter.

Når alt dette var gennemført, bebudede Christian sin afgang fra bestyrelsesarbejdet.

Med god samvittighed kan den afgående formand se tilbage på, at det hele er fulgt til dørs.

Christian kan høste stor anerkendelse for sit kæmpe engagement i begge sandforandringsprojekter, ligesom hans kommunikation i forbindelse med stormfloden var eminent og langt over det forventelige for at vi alle kunne følge slagets gang undervejs, og dermed føle os så trygge som det nu engang var muligt i situationen.

Mogens gav udtryk for, at det ikke blive nemt at tage over efter Christian, men satser samtidig på, at Christian har taget det store slæb, og at Østersøen de kommende år viser sig fra sin milde og rolige side, så den kommende bestyrelses arbejde forhåbentlig giver knapt så store udfordringer, som vi har været vidne til de seneste par år.

Årsmødet sluttede kl. 12.15

Referent: Hanne Lohse

Læst og godkendt af årsmødets dirigent

27/6-24

Tom Ahlqvist